

Valtidningen

DET HANDLAR OM DIN FRAMTID
Glöm inte att rösta den 17 september

Arbetslösheten sjunker
Nu kommer jobben

Satu Söderström är
32 år och jobbar som
hotellreceptionist:

**"Jag vet hur
otrygghet
känns"**

**Visst vill alliansen
minska tryggheten
– så gör dom**

Ledare

FOTO: STEFAN BÖHLIN/ETC BILD

Du avgör valet!

Nu är det allvar. Den 17 september avgörs valet. Utgången är ovisst och opinionsläget jämnare än kanske någonsin tidigare. Det kan mycket väl bli så att valet avgörs av dem som inte går och röstar. Och vi vet vad det brukar betyda. Det gynnar alltid våra motståndare. Högeralliansen har redan mobiliserat sina väljare. De kommer att lägga sin röst på en politik som försämrar för dig som är medlem.

- Du som drabbas av arbetslöshet kan få a-kassan sänkt med mer än 2 500 kr i månaden.
- Du som blir arbetslös kan tvingas ta jobb till nära hälften av den lön som du hade innan du blev arbetslös.
- Du kan tvingas säga upp dig och istället bli anställd som egenföretagare utan anställningskydd och till lägre lön.
- Du kan få en skatthöjning som innebär att medlemsavgiften fördubblas genom att avdragsrätten för fackavgiften avskaffas och egenavgiften i a-kassan höjs.
- Du som blir sjuk kommer få lägre sjukersättning.
- Du som är gravid eller föräldraledig riskerar att missgynnas på jobbet och få fyra månaders kortare föräldraledighet.
- Du som tvingas jobba deltid kommer inte att få någon rätt till heltid.
- Du som har en osäker anställning kommer att tvingas till ännu längre och osäkrare anställningsförhållanden.

Ska vi bara låta det ske?

Vi vet vad den socialdemokratiska politiken betyder. 350 nya jobb skapas varje arbetsdag. Vi når målet om fyra procents arbetslöshet redan i höst. Men

vi ska vidare ned till tre procent och full sysselsättning. Det är och förblir arbetarrörelsens viktigaste mål.

Vår undersökning "Valet är ditt", där medlemmarna pekade ut tio frågor som man tyckte var de viktigaste, stämmer också väl överens med det socialdemokratiska valmanifestet.

"Det står mellan förbättrad välfärd eller skattesänkningar."

Precis som medlemmarna vill en socialdemokratisk regering arbeta för:

- En fortsatt satsning på jobben och ett arbetsliv för alla.
- En starkare anställningstrygghet som ger fler en trygg anställning.
- En rätt till heltid som ger fler en möjlighet att leva på sin lön.
- En höjning av taket i a-kassan som ger fler en verklig inkomsttrygghet.
- En bättre arbetsmiljö med satsningar på företagshälsovård och rehabilitering.
- En tandvårdsreform som gör det möjligt för alla att gå till tandläkaren.

Så ser alternativet ut. Det innebär därför att valet står mellan förbättrad välfärd eller skattesänkningar.

Det står mellan full sysselsättning med löner som det går att leva på eller en låglönemarknad.

Det handlar helt enkelt om värderingar, om vi fortsatt ska ha ett samhälle där vi ställer upp för varandra och tar ett gemensamt ansvar för varandra och för tryggheten när livet förändras.

Och vi har möjlighet att påverka. Nästan var tredje väljare är medlem i ett LO-förbund. Vi har fler röster än våra motståndare – bara vi använder dem. Vi är 200 000 fackligt förtroendevalda. Kan bara exempelvis vi som har förtroendeuppdrag övertyga en enda person om att rösta som annars inte tänkt göra det – så får vi en regering som står på medlemmarnas sida. Så liten skillnad är det.

Det behövs inga stora valtal. En pratstund med någon som inte är övertygad om vad som faktiskt kan ske med en borgerlig regering räcker.

Det är mycket som står på spel – men det går om vi hjälps åt.

Men det beror på dig och på mig. Det beror på oss alla tillsammans.

Wanja Lundby-Wedin,
LOs ordförande

Satu värnar om arbetsrätten

Satu Söderström är 32 år och jobbar på hotell i Göteborg.

– Numera jobbar jag i receptionen och det känns som om jag hittat hem. Jag har första kontakten med gästerna. Det gillar jag. Jag vill hjälpa folk. Förut jobbade jag med konferenser och med restaurang och min kropp klarade inte av det. Det var tungt att servera på stora banketter.

Du jobbar fackligt också.

– Ja, jag är klubbordförande, skyddsombud och platsombud.

– Jag bodde i Kalifornien i elva år. Det är ju nåt helt annat än den svenska modellen. I USA kunde jag ju bli sparkad från en dag till den andra. Jag var hemma med våra barn i tre år utan någon som helst ersättning! Jag hade aldrig någon betald semester. Tänk om folk visste vilken skillnad det är där mot här.

– Jag och min man jobbade skift för att kunna ta hand om barnen. Vi hann aldrig träffas. Och något välfärdssystem finns ju inte. Vi hade råd med försäkringar för det mesta men utan dem hade vi inte klarat oss. När vår dotter föddes kostade förlossningen 180 000 kronor.

Vilka frågor är viktigast i valet?

– Jag blir vansinnig när jag hör det här förslaget om att försäma arbetsrätten för unga under 26. Det är hemskt. Man är vuxen när man är över 20 och har rätt att starta ett eget liv. Jag vet hur det är att leva med otryggheten. Hur det är att kunna bli sparkad hur som helst. Det är fruktansvärt. Man har en klump i magen hela tiden.

Varför är du socialdemokrat?

– Jag vill ha tryggheten som den svenska modellen bygger på. Vi kommer drabbas mycket hårt om moderaterna vinner valet. Lönerna kommer gå ner, och med dem köpkraften. Det är ju en spiral det där och den spiralen kommer gå nedåt om alliansen vinner.

TEL: 08-796 25 00
POSTADRESS: LO, 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS: Barnhusgatan 18, Stockholm

E-POST: mailbox@lo.se
INFORMATIONSCHEF: Marie Linder, LO. marie.linder@lo.se
PROJEKTLEDARE: Peter Forsström, LO

peter.forsstrom@lo.se
BILDER: Lars Forsstedt, där inget annat anges
GRAFISK FORM: ETC

TRYCKERI: V-TAB, Göteborg 2006
ISBN: 91-566-2291-0

Vill du veta mer, gå in på
www.lo.se

Alla ska med.

Det går bra för Sverige och nu kommer också jobben. Det märks för allt fler men ännu inte för alla.

Sverige ska fortsätta gå före med kunskap, kompetens och trygga jobb. Därför vill vi bygga ut högskolan och yrkesutbildningen och satsa en procent av BNP på forskning. Därför ska taken i a-kassan höjas, de som står längst från arbetsmarknaden få extra stöd och Sveriges beroende av olja brytas med hjälp av satsningar på ny teknik. Så pressar vi tillbaka arbetslösheten. Så skapas nya jobb – inte genom att slå på föräldrar, sjuka och arbetslösa.

Vi föreslår också 100 000 nya bostäder för äldre, en tandvårdsreform och sänkt maxtaxa i barnomsorgen. 3 000 fler ska anställas på fritids. För oss går välfärden före stora skattesänkningar.

Besök socialdemokraterna.se eller en valstuga nära dig.

DET HANDLAR OM JOBB
Glöm inte att rösta den 17 september

FOTO: CHRISTER ENGSTRÖM/ETC BILD

FOTO: STEFAN BOHLIN/ETC BILD

Nu kommer jobb

Arbetslösheten sjunker. Trots att den fortfarande är alltför hög, har den negativa kurvan sakta vänt upp igen. Enligt LOs ordförande Wanja Lundby-Wedin är nu ännu fler jobb på väg.

Elin Forsström, 20 år, är en av alla dem som fått jobb.

Det var förra hösten som Elin Forsström bestämde sig för att flytta till Göteborg. Att lämna hemstaden Stockholm för kärleken. Men så var det ju det här med jobb. Arbetslös ville hon inte bli.

Men Elin Forsström hade tur. En kompis som tidigare jobbat på en optikbutik i Göteborg tipsade chefen om att Elin skulle passa som optikerassistent.

– Då ringde chefen upp och bjöd mig till Göteborg för en

intervju. Efter intervjun kände jag på mig att jag skulle få jobbet och en vecka senare fick jag ett glatt besked, berättar hon.

Trivs i butik

Elin tror att det var hennes positiva inställning, tillsammans med viljan att lära och intresset för mode och trender som var avgörande för att just hon skulle få jobbet.

– Jag har alltid trott att det går att få jobb, även om jag vet

Elin Forsström har fått jobb.

att det kan vara väldigt svårt. Men man måste vara positiv. Dessutom måste man vara beredd att ta alla typer av jobb, även mindre roliga. Jag har hellre ett tråkigt jobb än är arbets-

lös, säger hon.

Men Elin Forsström trivs med sitt jobb. Hon gillar att stå i butiken och möta alla människor som kommer in. Allra roligast är att hjälpa kunderna att hitta fina bågar.

– Det är roligt att hitta bågar som tar fram människors personlighet eller att kunna få en gammal dam att se tio år yngre ut. De blir så glada då, säger hon.

Det har redan vänt

Men Elin Forsström är bara en av alla dem för vilka arbetsmarknaden nu öppnat sig allt mer. Trots att arbetslösheten fortfarande är hög, har den äntligen börjat sjunka och enligt LOs ordförande Wanja Lundby-Wedin är framtiden ljus.

– I det socialdemokratiska valmanifestet finns flera bra förslag som kommer att öka sysselsättningen. Sverige ska växa med bra jobb, säger hon.

Wanja Lundby-Wedin ger flera exempel. Är bland annat positiv till att det nu ska satsas på forskning och utbildning och att yrkesutbildningens betydelse lyfts fram.

– Det börjar bli brist på flera kategorier av yrkesarbetare och om sysselsättningen ska fortsätta stiga måste det utbildas tillräckligt många till dessa jobb.

Hon säger sig också vara glad över de miljardsatsningar som görs på strategiska framtidsbranscher, så som exempelvis besöksnäringen.

– Detta kommer garanterat leda till nya jobb. Dessutom

■ Fler måste få arbete

Det här är den viktigaste valfrågan för LO. Men nya jobb kommer inte

genom sänkt a-kassa, skattesänkningar och höjda avgifter för löntagarna.

Det som istället behövs är offensiva satsningar på utbildning och strategiska framtidsbranscher. Men viktigast av allt

är att det finns en trygghet i förändring. Om inte människor känner trygghet i sin anställning, trygghet när de är arbetslösa och ett stöd för att komma tillbaka i arbete kommer inte Sverige växa med

bra jobb – möjligtvis med okvalificerade låglönejobb.

Arbetslösheten ska ner under fyra procent!

FOTO: DANIEL LAGERLÖF/ETC BILD

ben

avsatts nu pengar på energieffektiviseringar och grön elproduktion, vilket är bra. Jag vill att svenska företag ska få möjlighet att bli banbrytare på en växande marknad, säger hon.

Men Wanja Lundby-Wedin ser fler möjligheter för nya jobb. Påpekar att satsningar inom en bransch också kan leda till jobb inom en annan och ger ett exempel.

– Att det ska byggas 100 000 nya äldreboenden betyder många nya jobb också inom byggbranschen, säger hon.

Tryggheten viktigast

Men för LOs ordförande är ändå tryggheten för arbetstagarna den kanske viktigaste grunden för en växande arbetsmarknad. Hon säger att arbetskraften en-

bart kan förväntas vara flexibel om den samtidigt erbjuds ett väl utbyggt skyddsnet.

– Vi behöver arbetskraft som kan ställa om snabbt, byta jobb mitt i livet och som vågar ta risker. Det är avgörande för tillväxten. Men ingen kan förväntas ta risker om arbetslöshet innebär ekonomisk misär, säger hon och fortsätter.

– Det viktigaste är att den samlade politiken är en politik för minskade klyftor i samhället. Det är inte genom sänkt skatt och skattesänkningar som jobben ska växa fram. Då får vi möjligtvis fler okvalificerade låglönejobb, men vad Sverige behöver är kvalificerade och trygga jobb som tar tillvara den kompetens som finns hos det svenska folket, säger hon. ■

■ Bättre jobb – försvara pensionen

Trygghet är att kunna leva ett värdigt liv efter pensionen. Sedan ett antal år grundar sig den allmänna pensionen på livsinkomsten. Ju mer man tjänar och ju längre man arbetar, desto högre blir

Därför kommer arbetslösheten att fortsätta sjunka

En välutbildad arbetskraft

Satsningarna på utbildning, framför allt kunskapslyftet och etablerandet av nya högskolor har höjt utbildningsnivån rejält i Sverige. Med goda kunskaper har man möjlighet att få fler jobb. Det gör svenska löntagare attraktiva i den internationella konkurrensen.

Trygghet i förändringen

Trygga människor vågar. Det gäller både för dem som funderar på att starta ett företag och för dem som funderar på att utbilda sig till ett annat yrke. Arbetslöshetsersättningen och arbetsmarknadspolitiken är avgörande för att löntagarna ska känna trygghet i förändringen på arbetsmarknaden. Till skillnad från vad många i högern påstår så ökar anställningsskyddet effektiviteten i ekonomin. Tryggheten skapar en positiv flexibilitet på arbetsmarknaden. Detta kan ställas emot den negativa flexibilitet som den borgerliga alliansen vill skapa genom minskad trygghet för löntagarna.

En arbetskraft som kan ta jobben som kommer

De som är arbetslösa är det för att de inte kunnat få ett arbete, inte för att de själva valt det. När jobben kommer finns det därför gott om människor som kan ta jobben. Det innebär att arbetslösheten kan minska kraftigt från nuvarande nivå.

Ordning och reda i de statliga finanserna

När det är ordning och reda i de statliga finanserna sjunker räntorna för vanliga människors bostadslån. Detta ger mer pengar över till konsumtion, vilket ökar efterfrågan i ekonomin. Ingen skulle gynnas av en oansvarig politik med statens finanser.

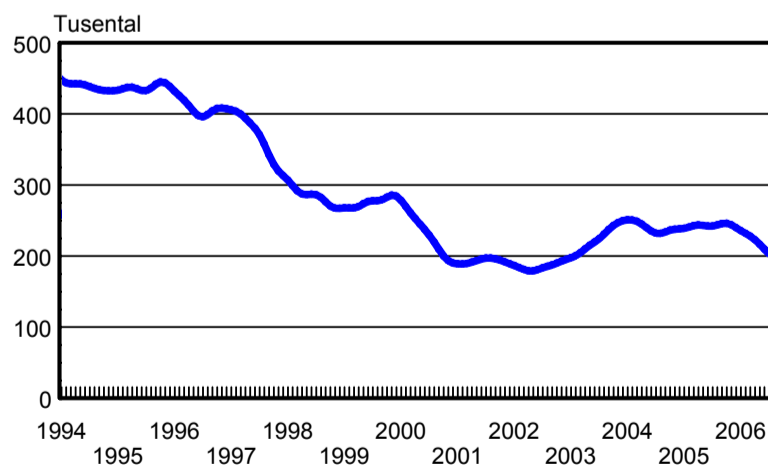
Internationell högkonjunktur

De flesta länders ekonomier växer nu snabbare än vad de gjort de senaste åren. Detta ökar efterfrågan på svenska produkter. Sveriges exportsektor hävdar sig väl i den internationella konkurrensen och Sverige drar därför nytta av högkonjunkturen.

Starka fackföreningar

I länder där löntagarna har svårt att göra sig hörda skapas ofta ett misstroende mellan arbetsgivare och arbetstagare. Misstroendet gör att ekonomin utvecklas sämre. I Sverige är fackföreningarna starka och för löntagarnas talan gentemot arbetsgivarna och i samhällsdebatten. Utvecklingen styrs då utifrån vad som är bäst för hela samhället och inte bara vad som är bäst för arbetsgivarna.

Antal arbetslösa januari 1994–juli 2006

KÄLLA: AMS

pensionen. Men det gäller att löntagare då orkar arbeta fram till pensionering. Idag tvingas många sluta arbeta i förtid. De blir utslitna och sjuka. LO kräver därför att arbetsgivarna anpassar arbetena så att

det blir möjligt att arbeta ett helt yrkesliv. Arbetsgivarna måste förstå värdet av att alla åldrar ska kunna arbeta sida vid sida. Erfarenhet är en resurs.

Ingen vinner med en

Spelar det någon roll vad du röstar på? Moderaterna har ju gått och blivit arbetarparti. Men är det sant eller bara ett pr-trick för att vinna valet?

Wanja Lundby-Wedin synar bluffen, och bakom dimridåerna finns ingen rättvisa, bara en högerpolitik som innebär otrygghet och klassklyftor.

Något har hänt med moderaterna. De kallar sig inte längre för moderater, utan för nya moderater. Reinfeldt tycker att partiet förut drivit en "orättvis" skattepolitik, att de vanliga löntagarna glömts bort. Idag är det annorlunda, lovar han. Moderaterna är ett "arbetarparti".

Men har de verkligen bytt färg, från blå till röd? Eller har Reinfeldt och hans kollegor tröttnat på att socialdemokraterna, med några undantag, haft den politiska makten i drygt 70 år? Gör de allt för att vinna valet, inklusive att bluffa?

Visst har det hänt saker med moderaterna, säger LOs ordförande Wanja Lundby-Wedin.

Men det gäller främst deras sätt att presentera sin politik. Skrapar väljarna bara bort ytan från denna politiska makeover så är mycket sig likt – de mest utsatta pekade ut som syndabockar.

– Moderaterna, och hela högeralliansen, gör skillnad mellan de som arbetar och de som inte arbetar, som om det vore möjligt. Vem som helst av oss kan bli sjuk imorgon eller arbetslös.

Maud Olofsson talar om att vi ska vara ivriga som bävrar, och överhuvudtaget tycks högeralliansens partier mena att det sociala skydds nätet har gjort oss lata...

– För mig vittnar det om ett väldigt cyniskt sätt att tänka,

och sannolikt om en bristande insikt i hur det känns att vara arbetslös eller långtidssjuk. Det är tufft att vara arbetslös, att jaga jobb när det kanske inte finns jobb. Inte blir jobben fler för att ersättningen blir lägre. Och den som kan komma tillbaka till arbetet efter en längre tids sjukdom får inte snabbare rehabilitering för att inkomsten minskar.

Piskan som drivkraft

Moderaterna kommer i händelse av valseger att sänka vissa skatter rejält, om vi får tro deras förslag till statsbudget. 77 miljarder kronor år 2008! Och det är väl bra, det blir ju mer över i plånboken? För vissa, ja. Men för en löntagare? Höjd avgift till a-kassan, avdraget för fack- och a-kasseavgift tas bort.

(Exakt hur djupt hål en borgerlig regering skulle gräva i din plånbok kan du se här intill.)

– Det handlar om trygghet eller otrygghet, säger Wanja Lundby-Wedin. Det som är viktigast i socialdemokraternas

politik är att man ska kunna känna sig trygg i livets alla skeden. För mig är det vad politiken är till för. Om marknaden bara får sköta sig själv blir det ett väldigt hårt samhälle, med utslagning och stora klyftor. Politikens uppgift är att se till att man balanserar marknaden, att man kämpar för jämlikhet och trygghet, som är välfärdens nav. Och det är det här som moderaterna ger sig på, de tar bort människors trygghet. De tror att piskan kan vara drivkraft för människor. Rädslan för att bli sjuk och arbetslös gör att vi ska acceptera sämre villkor. De lovar skattesänkningar, men bara så länge du arbetar och sköter dig. Om du blir arbetslös får du betala mer skatt och får lägre ersättning och tvingas till jobb med långt lägre lön än vad du tidigare haft.

– De borgerliga har ingen känsla för hur det är att leva med en månadsinkomst på 15 000 kronor. Då är varje hundralapp väldigt viktig, den betyder mindre välfärd, speci-

ellt för den som blir sjuk eller arbetslös.

Mäktigare arbetsgivare, svagare löntagare

Höjd avgift till a-kassan, inget avdrag för fackavgift... Det låter som om moderaterna ger sig på fackförbunden. Ja, säger Wanja Lundby-Wedin. De vill förändra styrkeförhållandet mellan arbetsmarknadens parter. Mäktigare arbetsgivare på löntagarnas bekostnad.

– Moderaterna vill ha ett svagare fack, vilket betyder att de vill försvaga den vanliga löntagarens ekonomiska förutsättningar. Sedan har de inte sagt att de vill förändra konfliktreglerna. Det säger centerpartiet och Svenskt Näringsliv och då tänker jag att de har fördelat det här mellan sig. Med en borgerlig regering kommer allt detta säkerligen vara ett faktum.

Hur ser moderaterna på kollektivavtal?

– De säger att de vill ha kollektivavtal. Men vilka och vem ska omfattas? Om kollektivav-

borgerlig politik

FOTO: LARS FORSSTEDT

tegi för att kunna vinna valet, så finns politiken där.

Och det är en politik som skapar ett skiktat samhälle, där klass står mot klass, där den som har arbete står mot den som saknar arbete, frisk mot sjuk. LOs medlemmar måste bli medvetna om vilka konsekvenser en borgerlig valseger skulle få, menar Wanja Lundby-Wedin.

– Moderaterna vill dessutom förändra a-kassan så att den som har ett jobb där man löper större arbetslöshetsrisk ska betala mer. Och det gäller betydligt fler bland LO-förbunden än inom tjänstemännen. Sättet att se på arbetslösheten blir direkt klassrelaterat. Förslagen som högeralliansen lägger fram slår hårdast mot dem som har svagast anknytning på arbetsmarknaden, som ungdomar, nya svenskar och kvinnor med ofrivillig deltid.

Jobben blir garanterat den stora valfrågan.

– Sysselsättningen är alltid den viktigaste valfrågan! Det är grunden för ett välfärdssamhälle och det högeralliansen har i sin politik är ingenting annat än att de ska pressa folk att ta jobb för lägre lön. Jag hittar ingen annan substans. De vill tvinga fram en låglönemarknad.

– När den borgerliga alliansen säger att vi blivit för trygga har de fel. Vår a-kassa ska ligga på en hög nivå för att den som är arbetslös ska kunna vara aktiv och söka jobb, utan att behöva gå från hus och hem. Men den är också ett skydd för att arbetslösa inte ska behöva konkurrera om jobben till allt för låga löner och det finns en po-

det är det som ligger i socialdemokraternas politik – att se till att människor får möjlighet att utvecklas. Det går bra för Sverige idag! Men med den politik som de borgerliga driver skapas en låglönemarknad. Då kan vi inte konkurrera. Vi har ingenting att vinna på lägre löner. Väststånd sipprar inte, som de borgerliga tycks tro, ned från dem som har mycket till dem som har lite. Ska ett väststånd nå hela befolkningen behövs det en politik som utjämnar, det räcker inte att anta att marknaden fixar allt.

Mycket står på spel

Snart är det val, men hur lätt är det egentligen att skilja partierna åt? När ett högerparti plötsligt kommer ut som arbetarparti? När moderaterna riktar sig direkt till löntagare och lovar att de med en borgerlig politik skulle få mer kvar i plånboken? ”Nej, moderaterna vill inte sänka LO-medlemmarnas löner – vi vill höja dem”, skrev Anders E Borg, partiets chefsökonom, i tidningen Dagens Industri. Låter det lockande? Den som har arbete och är frisk glömmar kanske vad det egentligen betyder att moderaterna, enligt samma debattartikel, planerar att lösa den svenska arbetslösheten genom ”minskad generositet i bidragssystemen och en mer flexibel arbetsmarknad”.

Wanja Lundby-Wedin håller med, det är – på ytan – inte lika lätt att se skillnaden mellan moderater och socialdemokrater som tidigare.

– Jag vill inte gå till val med att kritisera och hota med högeralliansens politik, vi har en tillräckligt bra politik inom socialdemokratien, och det är den som vi ska kämpa för. Men samtidigt måste vi visa hur motståndarens politik ser ut, för själva mörkar de den. De får det att verka som om de vill trygghet, men deras politik kommer att leda till otrygghet och sämre ekonomi för den enskilde.

Har LOs medlemmar genomsådat moderaternas dimridåer?

– Jag hoppas det. Jag hoppas också att alla röstar, för det är så mycket som står på spel. Ingen vinner med en borgerlig politik. Det blir en annan typ av samhälle, ett hårdare. Ingen tjänar på en politik som vidgar klyftorna mellan människor. ■

talen inte omfattar arbetskraft från andra länder, då kommer vi ha svårt att upprätthålla de lägstalöner vi har idag. Vi kämpar för att alla, oavsett var man kommer ifrån, ska behandlas lika på den svenska arbets-

”Rädslan för att bli sjuk och arbetslös gör att vi ska acceptera sämre villkor.”

marknaden. Man ska inte tvinga människor från andra länder att komma hit och arbeta för usla löner. Högeralliansen håller inte med. Det finns en grund i deras politik som förskräcker, konstaterar Wanja Lundby-Wedin.

– Även om Reinfeldt inte öppet diskuterar till exempel konflikreglerna, en medveten stra-

äng med det. A-kassan skyddar mot lönedumping.

Så hur sänker vi arbetslösheten i Sverige?

– Många oroar sig i dag för hur vi ska klara den globala konkurrensen. Men där har vi lyckats hålla oss framme, med stabil arbetsmarknad och löntagare med god kompetens. Det är den vägen vi måste fortsätta,

Vad vill Reinfeldt göra med din plånbok?

– Skatterna ska sänkas med 250 miljarder. Det gäller fastighetsskatten, samt ett särskilt så kallat jobbavdrag som ska sänka skatten för de som arbetar – men inte för sjuka och arbetslösa.

– Hur finansieras då detta? Jo, med skattehöjningar, till exempel hoppas moderaterna dra in 10 miljarder kronor på att höja avgifterna till a-kassan. Vad det konkret betyder för din plånbok: Medlemmar i förbund som Kommunal betalar 170 kronor i månaden, medan en IF Metallare betalar 250-300 kronor.

– Dessutom vill man ta bort avdraget som löntagare idag får göra för fact- och a-kasseavgiften. Vilket innebär ytterligare 4 miljarder kronor i högre skatt. Så hur mycket dyrare blir det för den enskilde, om vi slår samman den försvunna skattereduktionen och den högre egenavgiften? Upp till 400 kronor. I månaden.

– Löntagare som har billigare personaldatorer mister den förmånen.

– Funderar du på att byta ut eluppvärmningen av din bostad till ett miljövänligare alternativ? Med en borgerlig regering kan du glömma skattereduktionen.

– Väst blir det för de redan utsatta. En andra karensdag ska införas. Kortare sjukdom blir därmed mycket dyrare för dig som jobbar. Den som är sjukskriven minst tio månader av ett år förlorar i snitt 34 000 kronor per år, något som drabbar de långvarigt sjuka. De arbetslösa? Högsta ersättningen ska sänkas från 730 kronor per dag till 680 kronor. Efter 200 dagars arbetslöshet ska ersättningsnivån bara vara 70 procent, efter 300 dagar 65 procent.

– Vad det betyder, förutom att moderaterna vill sparka på dem som ligger ned, istället för att hjälpa dem upp? Arbetsgivarna kan erbjuda lägre löner.

– Andra moderata förslag: Ersättningen vid förtidspension sänks. Föräldraförsäkringen försämrats så att den föräldralediga bara får 75 procent av sin inkomst. Och föräldraförsäkringen kortas från 16 månader till 12 månader.

– Gillar du jämställdhet? Ja, då har du och Reinfeldt olika uppfattning. Moderaterna vill genomdriva en politik som skulle göra så att kvinnor i genomsnitt förlorar 1300 kronor per år i ekonomiskt utrymme. Orsaken är att kvinnor dels har lägre inkomster och får lägre skattelättnader, dels är mer beroende av bidrag och de ersättningar som välfärden ger – eftersom de oftare är sjuka och tjänar mindre.

– Vill du att Sverige lämnar klassamhället bakom sig? Då ska du inte rösta på moderaterna, för deras förslag skulle innebära att en välavlönad SACO-man tjänar 5700 kronor per år medan en genomsnittlig LO-kvinna förlorar 1700 kronor.

– Till på köpet ökar klyftorna mellan generationerna. Läger man ihop moderaternas förslag så visar det sig att vinnarna är de som är mellan 50 och 64 år – förutsatt att de fortfarande arbetar. Förlorare är unga och pensionärer.

– Har du råd med en borgerlig regering?

Källa: ”Vi har inte råd med en borgerlig regering” (LO)

Jag bygger Sverige!

Mirja Andersson 26 år, väktare i Landskrona.

– Jag trivs som väktare, men det kan vara läskigt ibland. Jag har blivit misshandlad. En man gav sig på mig och sa att jag skulle bli den första kvinnliga väktaren som han skulle få nita.

– Men jag försöker alltid prata mig ur våldsamma situationer. Jag ser det som en lyckad insats när jag slipper använda våld.

– Jag har alltid röstat på sossarna. Jag är rädd att alliansen höjer a-kassan så mycket att folk inte har råd att vara med i facket.

– Alla kan faktiskt bli sjuka eller arbetslösa och då behöver vi våra rättigheter. Många tänker att det händer inte mig, men det gör det. Min sambo blev sjuk. Han fick en hjärnblödning. Bara 27 år gammal.

– Nu är det viktigt att få alla att gå och rösta också. Facket är vårt skydd men utan politiken blir vi svagare.

***Därför röstar jag på socialdemokraterna
den 17 september.***

FOTO: LARS FORSTEDT

Deltid – en kvinnofälla

Ofrivilliga deltidsanställningar och obekväma arbetstider är vanligt bland LOs medlemmar. Särskilt bland kvinnorna. Enligt säljaren och Handelsmedlemmen Charlotte Hall hör de båda kvinnofällorna ihop.

– Jag tackade nej till heltid för mina barns skull. Jag jobbar redan tre av fyra helger i månaden, jag kan inte jobba mer, säger hon.

Över 700 000 av de LO-anstutna kvinnorna jobbar deltid. Av dem skulle 170 000 vilja jobba mer om de fick. Hela 30 procent är så kallat ofrivilligt deltidsarbetande.

Men också bland dem som räknas som frivilligt deltidsarbetande finns det dem som hade valt att jobba mer om de inte haft så obekväma arbetstider.

Charlotte Hall som arbetat som säljare i många år, idag på en elektronikbutik i Stockholm, är en av dem. Hon tackade nej till ett erbjudande om heltid eftersom hon redan idag arbetar på så oregelbundna tider.

– Jag arbetar till klockan sju på kvällarna och kommer hem först framåt niotiden. Dessutom är jag bara ledig en enda helg i månaden, så jag kunde

inte vara borta ännu mer från mina barn, säger hon.

Idag arbetar hon 85 procent och är inte säker på att hon fortfarande skulle ha möjligheten att gå upp till heltid om hon skulle ändra sig.

– Mitt företag anställer inga 100-procentare idag. Inom handeln vill de flesta arbetsgivare ha deltidare för att ha fler att laborera med, säger hon.

Problemen ökar

Både deltidsjobben och andelen som arbetar på obekväma arbetstider har ökat under senare år, framförallt bland LOs medlemmar. Andelen kvinnor som jobbar mindre än de egentligen skulle vilja har ökat från 10 till 14 procent sedan 1990, enligt LOs statistik. I dag handlar det

”Jag hade inte haft råd att välja bort heltid om jag varit ensam med mina barn.”

om 250 000 kvinnor.

Allra mest har andelen ökat bland ungdomar. Bland unga kvinnor jobbar hela 31 procent mindre än vad de önskar göra. Bland män inom SACO och TCO är samma siffra endast två procent. Att ha obekväma eller oregelbundna arbetstider är dessutom hela tio gånger vanligare bland LOs kvinnor än bland exempelvis SACO:s.

Barnfamiljerna drabbas hårt

Deltidsproblemet drabbar medlemmar inom Handels, Hotell- och Restaurang och Kommunal allra värst. Branscher inom vilka även obekväma arbetstider hör till vardagen.

För Handelsmedlemmen Charlotte Hall är helg- och kvällsjobbet tungt och hon tycker att det drabbar många anställda i onödan.

– Jag tycker inte att alla typer av affärer måste ha öppet jämt. Ingen behöver köpa mjölk klockan halv fyra på morgonen eller en flatscreen-teve på middagsafton, säger hon.

Hon berättar att öppetiderna drabbar de anställda hårt, särskilt alla småbarnsföräldrar. Nu är hennes egna tvillingar på

väg att lämna barndomen – de fyller 14 inom kort – men Charlotte säger att hon aldrig klarat deras småbarnsår om hon inte haft hjälp av sin man.

– Jag har haft tur, min man har kunnat ta hem sitt arbete. Utan honom hade det inte gått. Som ensamstående hade det varit väldigt svårt att jobba på obekväma tider. Dessutom hade jag inte haft råd att välja bort heltid om jag varit ensam med mina barn, säger hon.

Vill få mer tid till barnen

Charlotte ser två alternativ för handeln. Antingen måste det övriga samhället, som exempelvis tillgången till dagis, anpassas till handelns tider eller så måste handeln anpassa sig till de tider som samhället i övrigt är uppbyggt kring. Själv föredrar hon det senaste och berättar att hon önskar att butikerna hade stängt på söndagar och slog igen klockan sex på kvällarna.

– Då skulle jag kunna göra mer spontana saker med mina barn. Idag är det inte mycket av den varan. Dessutom skulle jag kunna träffa mina vänner efter jobbet då och då eller hinna hem och äta middag med min familj. ■

■ Rätt att arbeta heltid

Nästan en miljon svenskar arbetar deltid. Vissa har valt det själva, men många vill inget hellre än att få en

heltidsanställning. Det handlar om att kunna känna sig säkra i vardagen. Otrygga anställningsvillkor gör det till exempel svårt att få banklån och hyreskontrakt. Det ofrivilliga deltidsarbetet skadar dessutom

jämställdheten eftersom det är framför allt kvinnor som fastnar i deltidfällan. Grunden för alla anställningar bör vara tillsvidareanställningar på heltid. LO kräver därför lagstadgad rätt till heltid.

Samtidigt måste reglerna för visstidsanställningar förstärkas.

Deltid ska vara en möjlighet – heltid en rättighet.

Trygghet det viktigaste när Ditas blev sjuk

FOTO: LARS FORSSTEDT/ETC BILD

Ditas Enström har haft det jobbigt. Först dog hennes man. Samma vecka hennes pappa. Sedan blev hon sjuk i cancer. Mitt i alltihopa blev hon osams med sina chefer som tyckte att hon var lat när hon sa att hon inte ville jobba. Nu är hon på väg tillbaka efter sin sjukdom.

– Hade jag inte haft fast jobb, vet jag inte vad jag gjort. Då hade jag aldrig kunnat komma tillbaka, säger hon.

Ditas Enström jobbar som tvättbiträde utanför Stockholm sedan nästan 20 år tillbaka. De senaste åren har varit tuffa och när det blåste som hårdast vände cheferna henne ryggen. När hon berättade för sin produktionschef att hon hade ont i bröstet och inte kunde utföra vissa arbetsuppgifter gick han till platschefen och sa att Ditas inte ville arbeta. Dagen innan hon fick diagnosen bröstcancer skällde platschefen ut henne. Kallade henne lat och sa att hon inte lyssnade tillräckligt mycket på sina chefer.

– Han skrek så mycket att jag blev rädd. Trodde nästan han skulle slå mig. Det var hemskt. Han sa att han inte trodde på mig, på att jag mådde dåligt.

Tillbaka med hjälp av facket

Sedan dess har hon varit sjukskrivnen. Opererat bort bröstet och fått cellgifter. Gått på arbetsträning och nu nyligen kommit igång och börjat jobba igen.

– Det kändes svårt att komma tillbaka efter alla konflikter med cheferna. Men jag har fått hjälp från försäkringskassan och från en ombudsman på facket. Vi samlades för ett möte allihop. Det var skönt, jag ville inte möta mina chefer ensam. Men det gick bra. Ditas berättar att hon fick en kram av chefen och att han frågade hur hon mådde. Nu jobbar hon två timmar om dagen och ska gå upp i arbetstid om hon orkar.

– Jag är glad över att det

gick så bra att komma tillbaka, men jag är fortfarande besviken över att jag inte fick något stöd från min arbetsgivare under denna svåra tid i mitt liv.

Vill ha lyhörda chefer

Hon säger att hon hade velat att cheferna hade lyssnat mera på henne. Att de skulle ha varit mer lyhörda inför vad hon gick igenom.

– Jag tycker att chefer borde ta större hänsyn till vad som händer deras personal, till personliga problem. Det är dåligt ledarskap att inte kunna lyssna och att vara misstänksam mot sin personal. Jag önskar att min platschef hade kunnat lita lika mycket på mig som på min produktionschef. Vi är båda hans anställda och vi borde ges samma förtroende, även om jag inte har någon chefstitel.

Fast jobb Ditas räddning

Facket har varit Ditas stora stöd. Hon säger att hon inte vet så mycket om lagar och regler och att hon aldrig hade vågat ta strid för sin sak på egen hand.

– Jag är stark när det gäller att

har hon dessutom fått tio procent extra i sjukpeng. Istället för 80 procent av lönen har hon fått ut 90 procent av sin tvättbiträdeslön.

Hon är också glad över att hon hade en fast anställning när

– Det är så många som utnyttjas och som inte har ordentliga avtal. Jag tycker synd om dem. Det är jätteviktigt med fasta, ordentliga anställningar, särskilt när man blir sjuk. Hade jag inte haft min anställning hade jag aldrig klarat mig, kunnat komma tillbaka som jag gör nu. Jag hade inte kunnat försörja mig. Antagligen hade jag blivit galen.

Nu hoppas Ditas att hon och cheferna kan lägga alla konflikter bakom sig. Hon vill gå vidare och hoppas kunna gå upp i arbetstid inom kort. Hon tycker att det har känts bra hitintills, även om hon fortfarande känner sig trött i kroppen.

– Mina chefer har varit positiva och nu kanske jag ska få andra arbetsuppgifter, som inte är lika tunga för mig och min kropp, säger hon. ■

”Jag tycker att chefer borde ta större hänsyn till vad som händer deras personal.”

hjälpa andra, men när det handlar om mig själv blir jag svag. Facket har inneburit en stor trygghet, jag har hela tiden vetat att de finns där.

Genom fackets försäkringar

allt annat varit svårt. Att hon inte varit anställd vid någon av de bemanningsföretag som blivit allt vanligare i branschen eller att hon varit vikarie vid firman, vilket många andra är.

produktiviteten. Det blir bättre för oss alla om tillsvidareanställning är huvudregel.

Förstärk anställningsskyddet!

■ Bättre anställningstrygget

Idag har drygt en halv miljon svenskar tidsbegränsad anställning. Värst är det för kvinnor, mer än varannan kvinna i åldern 16-24 har ett jobb med visstidsanställning.

Det leder till lägre lön och att det blir svårt att få lån på banken. Vi vet att otrygg anställning är skadligt, det gör löntagare sjuka. Trygg anställning ökar däremot

FOTO: LARS FORSSTEDT/ETC BILD

Jobben blir kvar i Sverige

Globaliseringen. Vad hände med den? Skulle inte företagen flytta utomlands och Sverige hamna i bakvattnet? Ja, så har det låtit under senare år. Men hur blev det, egentligen?

– Sverige har klarat globaliseringen bra. Den svenska industriproduktionen ökar mer än i de flesta andra länder, säger Stefan Löfven, ordförande för IF Metall.

Arbetslösheten skulle öka. De svenska arbetarnas löner bli lägre. Dessutom skulle svenska företag behöva flytta utomlands för att kunna mäta sig med låglöneländer som Kina och Indien. Välkända argument, inte sant? Som kommit upp åtskilliga gången under senare år, så fort globaliseringen diskuterats. Men enligt LOs ekonomer tyder nu mycket på att dessa skräckscenarier varit en myt. Falskt alarm. Rapporten "Vad innebär internationaliseringen?" visar nämligen att varken jobben flyttat som befarat eller Sveriges

konkurrenskraft minskat.

Stefan Löfven, förbundsordförande för IF Metall, är av samma åsikt. Han säger att den svenska industrin fortfarande går mycket bra i jämförelse med de flesta andra länders.

– Vi har exempelvis lyckats bättre än både en tigerekonomi som Taiwan och giganter som USA och Kanada, säger han.

Men han nekar inte till att vissa företag flyttat.

Goda förhållanden

– Visst har det flyttat företag, se på Electrolux, för deras anställ-

da är globaliseringens negativa sidor ingen myt, men de omfattande företagsflyttningarna som borgerligheten varnat för har uteblivit, säger han.

Men varför har då många företag valt att stanna i Sverige? Enligt Stefan Löfven beror det på att Sverige fortfarande har goda förhållanden för företag.

– Vi har många fördelar. Vi har en välutbildad arbetskraft. Många kan engelska och många har goda datakunskaper. Vår infrastruktur är bra och det är ordning och reda på arbetsmarknaden. Sådant uppskattar företagen.

Dessutom berättar han att globaliseringen har gett nya möjligheter. Nya företag har flyttat hit och många svenska företag har valt att samarbeta över gränserna och därmed kunnat utöka sin verksamhet och antalet anställda även i Sverige.

– Det finns många exempel på företag som förlagt en del av produktionen i de baltiska sta-

Stefan Löfven, ordförande för IF Metall

terna. Även om produktionen förläggs där ger det jobb även i Sverige.

Stefan Löfven tycker inte att globaliseringen enbart ska ses som ett hot. Han säger att den underlättar för all typ av handel.

– Rikedom ökar i världen. Förr hade endast var sjätte människa i världen en god levnadsstandard. Globaliseringen har lett till att snart flera miljarder människor har det relativt bra. Det vinner alla på, även vi i Sve-

rige. Om till exempel människor i Baltikum får det bättre är det ju större chans att de köper en Volvo, säger han.

Globaliseringsrädslan en myt

Men varför finns då oron över globaliseringens effekter kvar? Varför argumenterar högeralliansen fortfarande för att löntagarnas förhållanden måste försämrats för att företagen inte ska behöva flytta, om nu globaliseringsrädslan är en myt? Enligt Stefan Löfven handlar det om en politisk uppfattning som borgligheten driver och inte om att globaliseringen skulle innebära ett verkligt hot.

– Det finns ingen koppling mellan att mer rikedom i världen skulle leda till sämre villkor för löntagarna. Det finns inga företag som anställer fler för att akassan sänks. Borgerligheten ser istället ett egenvärde i att företagens styrkeförhållande stärks gentemot löntagarna. ■

■ Satsa på kompetensutveckling

Alla – även löntagare! – måste få ökat inflytande. Det tjänar alla på när arbetslivet fortsätter att förändras. Fler och fler kommer att byta bana i yrkeslivet, något som är bra för Sverige. Rädsla gynnar inte lön-

tagarna, men för att våga lära sig nytt mitt i livet krävs både trygghet och ekonomiska förutsättningar. Det kunskapslyft som regeringen genomfört har betytt mycket för tusentals. Nu behöver satsningen utökas

och främst rikta in sig på yrkesutbildning. Arbetslösa är särskilt utsatta och måste få möjlighet att gå vidare. Arbetslöshet ska vara en nystartstid.

Kompetens byggs ur trygghet.

DET HANDLAR OM RÄTTVISA
Glöm inte att rösta den 17 september

Vi slår vakt

om den svenska mo

Sveriges statsminister sedan tio år har ytterligare ett val framför sig. Det verkar bli det jämnaste på mycket länge. Och det viktigaste, enligt Göran Persson. För höger har inte blivit vänster. De vill fortfarande straffa sjuka och arbetslösa. Men socialdemokraterna håller emot.

– Vi tänker inte öka otryggheten och utslagningen på svensk arbetsmarknad.

Nu har valrörelsen tagit fart ordentligt, och varje dag kommer partierna med nya utspel. Ibland kan det vara svårt att följa med i vem som tycker vad. Men det finns tydliga skillnader, anser Göran Persson.

Så på vilket sätt kommer socialdemokraterna att föra en rättvis politik efter valet, förutsatt att ni vinner?

– Vi sänker maxtaxan på dagis med 300 kronor. Vi höjer bostadstilläggen för de sämst ställda pensionärerna. Vi satsar på lönebidrag och anställningsstöd som gör det möjligt för alla att delta i arbetslivet, också om man har ett funktionshinder el-

ler inte kan jobba full tid.

Jobben är den stora valfrågan.

– Nu går det bra för Sverige och senaste året har vi fått 350 nya jobb varje arbetsdag. Den goda utvecklingen ska vi understödja genom att satsa på det nya – på framtidsbranscher, kunskap och forskning, modern infrastruktur och ny grön teknik. Vi ska också satsa på fler anställda i offentlig sektor.

Vad säger du om den borgerliga alliansens idé att lägre a-kassa och minskade ersättningsnivåer vid sjukdom ska ge ökad sysselsättning?

– Arbetslöshet är inte den arbetslöses fel! Sjukdom slår

blint. Lägre a-kassa leder till att lönerna pressas nedåt, det är min fasta övertygelse. I kombination med försämrade arbetsrätt öppnar högerförslagen för en låglönemarknad. Det ger inte fler trygga jobb – det ger ökade klyftor!

Moderaterna kallar sig ett arbetarparti. Vad skiljer socialdemokratisk politik från borgerlig?

– Vi slår vakt om den svenska modellen på arbetsmarknaden. Vi vill ha starka, självständiga parter med kraft att teckna heläckande kollektivavtal. Vi tänker inte öka otryggheten och utslagningen på svensk arbetsmarknad. När omställningen av arbetsliv och arbetsmarknad är så snabb behövs en aktiv arbetsmarknadspolitik, en bra a-kassa och bättre anställningsskydd, säger Göran Persson, och fortsätter:

– Vi vill att Sverige ska fortsätta konkurrera med trygga jobb, hög kompetens och vettiga löner. Vi vägrar en låglönemarknad av amerikanskt snitt där folk behöver fler än ett jobb för att kunna försörja sig.

Men det där med att modera-

terna skulle vara det nya arbetarpartiet?

– Ett arbetarparti ska stå på löntagarnas sida. Fråga en fackligt förtroendevald om det är i löntagarnas intresse att sänka a-kassan, ge sig på arbetsrätt och kollektivavtal, eller höja avgiften för facketts medlemmar.

regleringar eller avtal om vettiga löner och villkor. Vi hade inte ens haft en barnomsorg för alla.

Det finns idag löneklyftor mellan infödda och invandrade svenskar, mellan män och kvinnor. Hur ska Sverige få bukt med detta?

– Vi måste fortsätta att käm-

”Vi vägrar en låglönemarknad av amerikanskt snitt där folk behöver fler än ett jobb för att kunna försörja sig.”

Sverige har en mycket hög facklig anslutningsgrad. Varför är det viktigt att löntagarna organiserar sig?

– Utan löntagarnas kamp hade vi inte haft några lagar om arbetsmiljö eller semester, inga

pa – i facklig politisk samverkan. Offentlig sektor ska gå före och radera ut osakliga löneskillnader. Vi har skärpt lagstiftningen, och nu föreslår vi lag om rätt till heltid den 1 juli 2007. Det finns mycket kvar att göra. Könsupp-

FOTO: LINDA HÅKANSSON

dellen

delningen på arbetsmarknaden måste minska. Diskrimineringen måste upphöra.

I ditt tal den första maj i år kretsade mycket kring trygghet, om att medborgaren har rätt till trygghet i livets alla skeden.

– Vi tar strid för den generella välfärden, lika för alla, fördelad efter behov, betald gemensamt via skatten. Just nu utmanas den av en höger som långsiktigt vill sänka skatterna med uppåt 250 miljarder. Vi kan säkerställa tryggheten, men det kräver att svenska väljare ställer upp på välfärden och säger nej till stora skattesänkningar.

– Vi vill satsa på fler anställda och ökad kompetens i äldreomsorgen, hemtjänsten och hemsjukvården.

Du talade även om tandvården.

– Vinner vi valet så genomför vi en tandvårdsreform för alla. Ungdomar ska få gratis tandvård upp till 24 år. Ingen ska behöva betala mer än 200 kronor för en undersökning. Ett högkostnads skydd ska införas till skydd mot höga behandlingskostnader. Kostnader för behandlingar på

över 2 700 kronor ska subventioneras kraftigt.

Är du säker på att en borgerlig valseger skulle leda till ökade klassklyftor?

– Ja.

Tror du att väljarna håller med?

– Ja, det tror jag. Och jag tror inte de svenska väljarna vill ha ökande klyftor. Jag tror de flesta känner som vi socialdemokrater: Vi blir alla starkare om alla får vara med.

Vill du rikta en valhälsning direkt till LO-förbundens medlemmar?

– Var med och påverka! Det är en demokratisk rättighet att få rösta, men också ett ansvar. Varje röst är lika mycket värd, och din röst gör skillnad. Vilket Sverige vill du ha? Ska alla med?

Därför är det viktigt att rösta!

Ella Niia, ordförande för Hotell och Restaurang Facket

kampen för rätten att få säga vad de tycker.

Hur ska facket och socialdemokratin lyckas mobilisera sina väljare?

– Genom samtalet. Det är så lätt att politik ses som ”det där de håller på med i Stockholm”. Så får det inte vara. Vi måste komma ut och fråga våra medlemmar om vilka drömmar de har. Hur de lever.

Hur går det i valet, tror du?

– Jag hoppas ju på socialdemokraterna, men jag är orolig. Det är väldigt jämnt. Nu gäller det att visa på vad alternativet är. Jag tror faktiskt ingen vill ha det samhälle som högeralliansen vill skapa. Se på centerpartiets ungdomsavtal som skulle ge arbetsgivarna rätt att avskeda alla under 26 utan anledning. Många säger att vi behöver en ny regering, för att socialdemokraterna suttit så länge. Det förstår inte jag. Ska man byta ut gamla vänner eller kanske sin make eller maka av samma anledning?

Hur skulle LO-förbunden påverkas av en borgerlig regering?

– De vill göra förändringar i a-kassan, och ta bort avdragsrätten så det blir dyrare för folk att vara med i facket. Det kommer att minska vårt medlemsantal och vår position som en av arbetsmarknadens parter. Jag tror att både lönerna och ersättningsnivåerna kommer att bli lägre om vi får en borgerlig regering.

Varför är det viktigt att rösta?

– Många säger att de inte är intresserade av politik, men när man väl pratar med dem har de massor av åsikter om till exempel barnomsorgen eller om hur de vill ha det när de blir gamla. Alla har någon slags idé om hur samhället ska vara och politiken är det verktyg som vi har för att omsätta dessa idéer till verklighet.

Vad vill du säga till de förstagångsväljare som känner sig osäkra?

– Unga människor påverkas mycket av de politiska beslut som tas. De ska kanske plugga, börja jobba eller i framtiden bilda familj. Jag tycker de ska fundera över hur de vill ha det. Om de vill ha fortsatt gratis utbildning, studielån och nya studentlägenheter.

Vad vill du då säga till dem som tycker det känns meningslöst att rösta?

– Jag hörde någon säga att soffliggarpartiet skulle få hans röst för att inget parti passade honom. Det är lätt att stå utanför och gnälla, men jag tycker att det är bättre att vara med och påverka och förändra. Man är förtroendevald av sig själv, man är sitt eget vapen och människor på andra håll i världen mördas i

Hans Tilly, ordförande för Byggnadsarbetareförbundet

och dina medlemmar påverkas av en eventuell borgerlig valseger?

– Alliansen har varit tydliga med vad de vill och jag tror att de kommer att genomföra dessa förslag ganska omgående. De verkar väldigt eniga om att de vill föra en politik, långt ut på högerkanten. De kommer att ta bort avdragsrätten så att det blir dyrare att vara med i facket, vilket i sin tur kommer att försvaga facken och sätta press på kollektivavtalen och arbetstagarnas löner. Dessutom kommer de sänka ersättningsnivåerna.

Hur ska LO och socialdemokratin lyckas få sina väljare till valurnorna?

– Vi är överlägsna vad det gäller det politiska samtalet. Våra medlemmar läser kanske inte debattartiklar och böcker skrivna av forskare på samma sätt som andra väljargrupper, så det är samtal som gäller. Jag hoppas verkligen att våra medlemmar utnyttjar sin röst oavsett vilket parti det blir. Att de inte smittas av misstänklighöret mot politiken.

Hur kommer det att gå i valet, tror du?

– Jag tror det blir en tuff match, men att vi tar hem det till slut. Jag har en känsla av att socialdemokratin kommer att få fortsatt förtroende. Jag tror ändå att många inser att det finns en skillnad mellan blocken.

Varför är det viktigt att gå och rösta?

– För att visa vilket samhälle man vill ha. Många tycker att högern och vänstern ser likadana ut, men då tycker jag att man ska titta på de ideologiska skillnader som faktiskt finns och hur de påverkar löntagarnas trygghet. Jag tycker att borgarna misstänkliggör politiker och fackliga företrädare för att få folk att inte gå och rösta. De borgerliga väljarna kommer alltid att utnyttja sin rätt att rösta, det är istället våra medlemmar som kan påverkas av detta misstänkliggörande, detta politikerförakt.

Vad vill du säga till de medlemmar inom LO-förbund som känner så här?

– Att de ska fundera på hur fackets möjligheter kommer att påverkas av en borgerlig seger. På hur Svenskt Näringsliv satsade miljoner på att försöka knäcka Byggnads och kollektivavtalen när det blåste kring Laval i Vaxholm. Dessutom borde de se till vilken politik moderaterna och högeralliansen representerar. Trots allt prat om att de vurmar för kollektivavtalen vill de ju faktiskt göra omfattande försämringar gällande a-kassa och sjukersättningar.

Hur kommer LO-förbunden

Facket för Service och Kommunikation
www.seko.se, seko@seko.se

08-791 41 00

Alliansfritt Sverige!

Det går bra för Sverige. Vi är på rätt väg. Men många saknar fortfarande ett jobb att gå till. Därför är sysselsättningen fackets huvudfråga. En växande ekonomi och alltför i arbete ger möjlighet att rätta till brister och bygga ut välfärden.

- Vi vill slå vakt om den svenska modellen där frihet, jämlikhet och solidaritet är ledstjärna.

- Vi vill ha ordning och reda på arbetsmarknaden underbyggd av starka fackföreningar, kollektivavtal och en stark arbetsrätt.

Därför röstar jag för ett Alliansfritt Sverige den 17 september!

Janne Rudén, förbundsordförande

Alliansfritt Sverige

FOTO: HANNAH CEDERBERG

Alla ställer upp för varandra

Kamratskap, att kunna hjälpa andra, en bred utbildning som ger efterfrågad kompetens. David Cederberg är brandman – och stortrivs.

Det var i lumpen som David Cederberg, 23 år, bestämde sig. Han skulle försöka bli brandman. Tiden som flygplatsbrandman på Arlanda gav mersmak, så han sökte in till Räddningsverkets utbildning SMO (Skydd mot olyckor). Det gäller att ha minst godkänt betyg i en rad ämnen, och dessutom ska den som söker klara av ett konditionstest – klädd i full larmutrustning gå sex minuter på rullband med motlut – för att vara behörig.

David Cederberg kom in.

Viktigt att få göra praktik

SMO är en av många kvalificerade yrkesutbildningar (KY) som erbjuder ett alternativ till att studera på högskola eller börja arbete direkt efter gymnasiet. De har utformats i samråd med elevernas framtida arbetsgivare, och antalet som utbildas är direkt kopplat till hur situationen ser ut på arbetsmarknaden.

I höst antas 144 studerande till SMO, och det är en populär utbildning. Senast sökte nästan 1000 personer.

David Cederberg arbetar idag som brandman i Uppsala.

– Det är bra att utbildningen är så bred. Allt från att kunna jobba som brandman till att kunna arbeta olycksförebyggande.

SOM ger en examen i räddnings- och säkerhetsarbete, vilket betyder att färdigutbildade kan arbeta inom både offentlig och privat sektor. Vissa väljer den kommunala räddningstjänsten, andra går vidare till att arbeta förebyggande på företag.

Så hur vet eleven vad som passar henne eller honom bäst? David Cederberg förklarar att den tredje terminen tillbringas på olika arbetsplatser. Det kallas LIA (Lärande i arbete) och är uppdelat på dels räddningstjänst, dels säkerhetsarbete.

– Det var viktigt att få göra praktik i samband med utbildningen, eftersom det är först då man får en helhetsbild av vad brandmannayrket verkligen innebär.

Har inte mött fördomar

Han trivs med sitt arbete.

– Det bästa är kamratskapet.

Alla ställer upp för varandra, precis som i lagsporter. Sedan är det givetvis en stor tillfredsställelse att kunna hjälpa andra människor.

Finns det något negativt?

– Det är klart att man får se saker som inte alltid är så roligt att se, men det hör ju till yrket. Jag har svårt att se att jag inte fortsätter som brandman, eftersom jag trivs så bra. Det ska mycket till om jag ska sluta.

Men fördomen att alla som kan läser vidare på högskola, medan de som har låga betyg tvingas till praktiska yrken? David Cederberg kunde ha läst på högskola, men han valde SMO. För att han ville.

– Människor som jag träffat respekterar mitt yrkesval istället för att ifrågasätta det. Brandmannayrket har en bra status.

David Cederberg har gått med i facket.

– Dels för att de flesta på min arbetsplats är det, dels för att det är viktigt att kunna kämpa mot orättvisor i arbetet – och det gör man bäst om man är enade. ■

Yrkesutbildning är bra för Sverige

Det säger Ulla Lindqvist, LOs andre vice ordförande. Hon menar att de yrkesinriktade programmen på gymnasiet behöver mer resurser. Det skulle gagna samhället. Eleverna får bättre utbildning och bättre möjlighet att ta sig in i arbetslivet, vilket är positivt för hela landet.

– Det finns ett behov! Ta till exempel industrin, där vet vi att det kommer att krävas nyanställningar av kompetent personal. Den utgör en viktig del av grunden till hela vårt välfärdssystem och vår konkurrenskraft.

Minst hälften ska gå vidare till högskolestudier och någonstans har de yrkesinriktade programmen hamnat i skymundan. Men var fjärde elev väljer ändå något av dem. Trots att det finns fördomar kring mer praktiska utbildningar, som att de skulle vara uppsamlingsplats för alla som saknar studiebegåvning.

– Vi måste visa att det finns en framtid inom de här yrkena.

Men får eleverna jobb när de är färdiga med sina utbildningar?

– Vi har undersökt detta på LO och vi ser väldigt tydligt att de flesta yrkesinriktade program ger goda chanser att få ett arbete. Vi har också gjort ett så kallat arbetsmarknadsindex, som visar vilka utbildningar som leder till bra betalda fasta anställningar. De som gått yrkesinriktade program ligger högt med några få undantag.

Skolorna konkurrerar med varandra om eleverna. När en skola erbjuder gratis dator lovar en annan rikskuponger. Samtidigt är det många unga som lockas av till exempel estetiska eller medieprogrammen. Drömmen om att bli skådis eller programledare rimmar dock illa med verkligheten på arbetsmarknaden. Nästan inga elever kan direkt få jobb efter de utbildningarna.

– De får sällan veta vad som väntar när de går ut. Det måste lösas och regeringen har beslutat att AMS och skolorna ska jobba tillsammans. Det är jätteviktigt.

I rapporten "Vägar till arbetslivet" konstaterar LO att 25 procent inte avslutar sina studier, men det är inte elevernas fel, poängterar Ulla Lindqvist. Hon anser istället att utbildningarna måste höjas kvalitetsmässigt. För det finns brister idag.

– Som att de teoretiska ämnena inte direkt kopplats ihop med de praktiska ämnena. Sedan har informationen om arbetslivet varit bristfällig. Nummer ett för unga är ju att få jobb.

Så vad kan LO göra?

– Vi kan skapa opinion, först när frågorna uppmärksammas kan det bli resultat. När vi började jobba med det här var de yrkesinriktade programmen ingen stor politisk fråga, men regeringen har lyssnat på oss. Sedan har vi en uppgift att arbeta gentemot arbetsgivarna. Det handlar om att få avtal för att de ska ta emot elever för arbetsplatsförlagd utbildning, och att de ska ha vidareutbildning när eleverna kommer ut på arbetsplatserna.

Ulla Lindqvist vill även ta itu med det faktum att vissa av de yrkesinriktade programmen i princip är enkönade.

– På vissa program går det nästan inga tjejer, som på byggsidan. Sedan får tjejerna sämre villkor i arbetslivet. De får lägre lön och oftare visstidsanställning än sina manliga kollegor. Jämställdheten måste förbättras.

Folkpartiet vill renodla de yrkesinriktade utbildningarna. De ska kortas ned till två år på teorins bekostnad. Ett cyniskt förslag, enligt Ulla Lindqvist.

– Vi måste slå fast att utbildningarna ska vara treåriga och ge kompetens för högskola. De här jobben är viktiga och man kan verkligen vara stolt över dem, säger hon, och i rapporten formuleras svaret till folkpartiet som att minskad utbildningstid blir "förespråkandet för en andra klassens medborgare med huvuduppgift att tjäna som arbetskraft".

Det görs redan idag mycket för att var fjärde gymnasist ska få så bra utbildning som möjligt.

– Det har svängt, det finns väldigt många bra exempel att lyfta fram. Men det gäller att hålla i det, säger Ulla Lindqvist.

Ulla Lindqvist, LOs andre vice ordförande

FOTO: LARS FORSSTEDT

Mer pengar till skolan

Borgerliga elitskolor och segregation är ingen lösning för framtiden. Skolan måste vara lika för alla. Föräldrar måste kunna känna att barnen får en bra utbildning. Många kommuner har tyvärr valt att inte

satsa tillräckligt på yrkesprogrammen, trots att ungdomar som gått industri-, bygg-, el-, fordons-, omvårdnads- eller hotell- och restaurangprogrammet ofta får jobb snabbt. Därför måste gymnasie-

skolans yrkesförberedande utbildningar ges mer resurser. Fler utbildningsplatser lönar sig för alla.

DET HANDLAR OM ARBETSMILJÖ
Glöm inte att rösta den 17 september

FOTO: ULF LUNDIN/ETC BILD

När olyckan var framme

Kjells pappa dog i skogen. Han ramlade över motorsågen och Kjell som också har skogen som sin arbetsplats såg alltihop. Sedan dess har han varit ett hängivet skyddsombud för facket och sätter säkerhet i skogen främst. Självt har Kjell varit skadefri under alla sina 43 år, men i höstas var olyckan framme – två gånger.

Kjell Danielsson, 59, har levt hela sitt liv i Smålands skogar. Redan som ung grabb följde han med pappa och efter att ha hängt honom i hasorna en tid fick han anställning hos vad som idag heter Sveaskog. Sedan dess har han blivit kvar. Han trivs i skogen. Det är fritt och självständigt och han tycker om att arbeta nära naturen.

Men det är farligt också. Det har Kjell Danielsson fått erfa.

– Min far dog i skogen 1970. Han ramlade på motorsågen och jag var med när det hände. Jag var bara 23 år då, så det var ju inte roligt.

Sedan dess har Kjell jobbat fackligt som skyddsombud. Än i dag är han på sina kollegor om han ser att någon slarvar med skyddskläder eller om någon

struntar i att anmäla olyckor. Han har dessutom varit med och tagit fram ett motorsågs-skydd som minskat olyckorna avsevärt.

– Säkerheten har blivit myck-

et bättre. Vi har bra hjälmar och skyddskläder av ett material som gör att sågen stannar av om den kommer i kontakt med tyget. Dessutom har maskinerna blivit säkrare. Hade samma olycka som drabbade min far, hänt idag, hade han överlevt.

Tappade koncentrationen – fick träd över sig

Men olyckor förekommer fortfarande, trots den förbättrade säkerheten. Kjell blev själv drabbad så sent som i höstas, och då vid två tillfällen.

– Jag har varit förskonad från olyckor under alla år men i höstas hände två med bara en månads mellanrum. Först fick jag ett träd över mig i november efter att ha tappat koncentrationen för ett ögonblick. I december fick jag sedan en stock in genom framrutan på min avverkningsmaskin efter att av misstag ha kommit åt spaken vilken kontrollerar maskinens arm medan jag höll på att backa.

Olyckan i november ledde till en infektion så allvarlig att Kjell var tvungen att läggas in på sjukhus. Händelsen i december led-

de inte till några fysiska skador, men Kjell blev återigen påmind om hur skört livet kan vara.

– Nu strök stocken förbi kroppen, men hade jag fått den på mig så hade jag inte levt idag, säger han.

Stort mörkertal

Kjell Danielsson anmälde händelsen som ett tillbud trots att han inte skadades fysiskt. När han sedan berättade för kollegorna om vad som inträffat visade det sig att fler utsatts för samma sak, men aldrig anmält.

Kjell berättar att många är dåliga på att anmäla. Särskilt mindre olyckorna när ingen skadats allvarligt. Man tycker det är ett stort problem.

– Jag som skyddsombud försöker uppmana alla att anmäla. Vi behöver all information vi kan få för att förbättra säkerheten, för att kunna utvärdera arbetsmiljön och hitta mönster för skadorna. För att exempelvis kunna se när på året och när på dygnet olyckorna är som flest. ■

LOs medlemmar hårt drabbade

Dålig arbetsmiljö och bristande säkerhet drabbar de anställda hårt. För många är resultatet fysiska eller psykiska besvär.

Enligt Arbetsmiljöverkets statistik från 2006 hade 27 procent av kvinnorna och 21 procent av männen haft kroppsliga eller andra besvär relaterade till arbete under det gångna året. LOs medlemmar är de allra mest utsatta.

Belastningsskador är det största problemet inom alla yrkeskategorier. Särskilt bland kvinnor. Nästan 10 procent av alla arbetande kvinnorna hade exempelvis ont i armar och axlar under förra året, enligt Arbetsmiljöverkets statistik. Olyckor på jobbet drabbar däremot främst män. Skogs- och träfackets medlemmar är extra utsatta.

■ Bättre arbetsmiljö

En stor del av våra liv tillbringas vi på jobbet. Just därför är det oerhört

viktigt att våra arbetsplatser inte gör oss illa. Pressen ökar på löntagarna. Är det rimligt att nästan 60 procent av kvinnorna inom industrin har ont i axlar och armar?

Självfallet inte! Idag har en kvarts miljon människor sjukpenning. Därför måste det systematiska arbetsmiljöarbetet bli bättre. Arbetsgivare och fack kan tillsam-

mans med de anställda – de vet ju bäst var problemen finns – hitta fram till nya rutiner.

Jobbet ska inte göra dig sjuk.

Raija vill ha mer tid för barnen

Raija Kanerva älskar sitt jobb. Hon är barnskötare på ett dagis i Skärholmen utanför Stockholm sedan 27 år tillbaka och säger att barnen är det allra bästa. Men så är det stressigt också.

– Vi är tre deltidare på 18 barn och skulle behöva vara minst fyra heltidare för att göra ett bra jobb. Jag känner mig inte tillräcklig. De barn som inte kräver så mycket kommer lätt i skymundan, säger hon.

Raija Kanerva bor numera i Sundbyberg, men vill ändå jobba kvar i Skärholmen där hon arbetat sedan 1979. Hon trivs i området och känner så många familjer. Ofta har hon haft hand om en hel syskonkull i olika omgångar.

– Ett av mina gamla dagisbarn är nu 35 år. Det är så kul när vi träffas, berättar hon.

Dessutom tycker hon att det är spännande att alla barn eller deras föräldrar kommer från olika delar av världen. Hon berättar att hon trivs väldigt bra med allas föräldrar och att det är roligt att höra alla språk.

– Men ibland är det jobbigt också. Vi har haft flyktningbarn som inte haft något språk alls och ibland blir någon ledsen och säger att ett annat barn sagt något fult, utan att vi fröknar förstått någonting.

Inga vikarier att ringa in

Dagiset där Raija Kanerva arbetar har två avdelningar. En spädbarnsavdelning och en för barn mellan tre och fem år. Hon jobbar med de lite större barnen tillsammans med två andra deltidarbeteande kvinnor i samma ålder.

”De barn som inte kräver så mycket kommer lätt i skymundan.”

– Vi är alla runt 60 år. Vi har det alldeles för stressigt. Vi hinner inte göra så mycket med barnen som vi skulle vilja, som utflykter till skogen eller kanske bara åka tunnelbana. Är någon

FOTO: LARS FORSTEDT

Är någon sjuk är det kaos eftersom vi inte har några vikarier att ringa in, säger Raija Kanerva som är barnsötare på dagis.

sjuk är det kaos eftersom vi inte har några vikarier att ringa in, säger hon.

Men det värsta är att några

barn kommer i skymundan, tycker Raija Kanerva. Att hon eller de andra inte har någon möjlighet att sitta vid alla och

ge var och en den tid de skulle behöva. Hon berättar också att stressen kan påverka hennes humör.

– Ljudnivån är ibland fruktansvärd. Man vill vara överallt och hjälpa till, men det går inte. Ibland går irritationen ut över barnen fast man inte vill och vet att man inte ska höja rösten. Men jag försöker bita ihop. Min avkoppling är att cykla hela vägen hem till Sundbyberg på kvällarna.

Erfarenhet värderas inte

Lönen är en annan nackdel med jobbet. Raija Kanerva tjänar bara 14 000 i månaden med sin 75-procentstjänst. Hon tycker att det är orättvist, eftersom hon både har ett stort ansvar och ett slitsamt jobb.

– Dessutom har jag lång erfarenhet, men det värderas inte. Min dotter fick mer betalt på sitt första jobb än vad jag tjänar efter mer än 20 år. Det kändes inte bra.

Samtidigt säger hon att hon trivs så bra med jobbet att lönen kommer i andra hand.

– Det viktigaste är att trivas. Det bästa är när man varit borta och kommer tillbaka och barnen säger att de saknat en. Jag vill jobba med människor. Man får så mycket tillbaka. ■

Fast jobb ger bättre vård

Fler heltider och fasta jobb inom vård och omsorg skulle skapa trygghet för både personal och vårdtagare.

Det säger Kommunals ordförande Ylva Thörn.

– Har personalen det bra kan de också ge en bättre vård. Det går hand i hand, säger hon.

Ofrivilliga deltidare och osäkra anställningar är vanligt bland Kommunals medlemmar. Hela 46 procent jobbar deltid, vilket kan jämföras med fem procent inom Byggnads eller två procent inom Elektrikerförbundet. I en jämförelse mellan LO-förbunden kommer Kommunal även på tredje plats över vilka som har flest osäkra anställningar.

Enligt förbundsordförande Ylva Thörn skapar detta en stress för både personal och vårdtagare.

– Vårdtagarna blir otrygga. Omsättningen på vårdbiträden och undersköterskor är stort och vårdtagarna får inte en

chans att lära känna dem och skapa nära relationer med dem. Många av förbundets medlemmar känner att de inte kan göra ett bra jobb som det är idag, säger hon.

Tvingas gå till socialen

Enligt Ylva Thörn har många av kommunals medlemmar dessutom svårt att klara sig ekonomiskt som en följd av de ofrivilliga deltiderna. En del tvingas till och med att gå till socialen för att få livet att gå ihop.

– Det skulle vara bättre att erbjuda fast heltidsarbete. Det är ju samma kommun som betalar ut socialbidraget som skulle

kunna ge dem heltid, säger hon.

För Ylva Thörn är rätten till heltid en jämställdhetsfråga. Hon tycker att det fortfarande finns vad hon kallar för en ålderdomlig syn på kvinnor och arbete.

– Många verkar tänka att det räcker om kvinnor är med och bidrar lite grann till familjens ekonomi, trots att många är ensamstående. Män däremot anses behöva heltider, det skulle aldrig ifrågasättas, säger hon.

Ylva Thörn tycker att arbetsgivarna lurar sig själva när de anställer på deltid och inte ger sina anställda fasta jobb.

– De tror att de gör en ekonomisk vinst, men på lång sikt har de fel, säger hon.

Hon tycker dessutom att svaret för ekonomin är uppdelat i allt för många små enheter idag.

– Allt för många chefer sitter och sparar var för sig. För varje enskild kan det tyckas ekonomiskt att ringa in vikarier, men

Ylva Thörn, Kommunals ordförande

om någon med ett helhetsperspektiv skulle titta på det skulle de se att det inte är så. Att det kostar massor av resurser att låta anställda sitta och ringa in folk hela tiden.

Mönsterarbetsplatser

Kommunals lösning på problemet heter mönsterarbetsplatser. Tillsammans med socialdemokraterna har förbundet tagit fram en plattform för hur offentliga arbetsgivare ska kunna

gå i tåten och bevisa att det går att ge sina anställda bra avtal. Plattformen säger att alla ska få fasta jobb och att alla som vill ska få jobba heltid. Dessutom ska dessa mönsterarbetsplatser arbeta mer för att få tillbaka sjukskriven personal, för en god arbetsmiljö och för att de anställdas inflytande ska bli större.

– Offentliga arbetsgivare i socialdemokratiskt styrda kommuner måste bevisa att de socialdemokratiska idéerna går att omsätta i praktiken, säger Ylva Thörn.

Hon är orolig inför en borgerlig valseger. Tycker att högeralliansen säger en sak och gör en annan.

– De säger att de vill ha kollektivavtal, men föreslår sedan försämringar i a-kassan och sjukersättningen. Våra chanser att kämpa för våra medlemmars rättigheter kommer att försämrans om alliansen vinner valet. ■

FOTO: KRISTDEMOKRATERNA

FOTO: TOMAS ENGSTRÖM

Så vill de mins

Läser man borgerliga tidningar kan man få för sig att högeralliansen inte föreslår särskilt stora förändringar när det gäller jobben och anställningstryggheten. Men om man granskar de motioner partierna lagt och jämför med de krav arbetsgivarna i Svenskt Näringsliv ställer, så ser man hur de steg för steg vill minska tryggheten för löntagarna.

Svenskt Näringsliv driver följande krav – och högeralliansen följer efter:

TA BORT ANSTÄLLNINGSTRYGGHETEN

I Sverige är det relativt lätt att säga upp anställda om man har "arbetsbrist" på jobbet. Men reglerna är att det ska ske så att sist anställd får gå först. Den regeln vill Svenskt Näringsliv ha bort. I praktiken innebär det att all anställningstrygghet försvinner för löntagarna.

FÖRBJUD SYMPATIÅTGÄRDER

I Sverige är det ovanligt med stora strejker. Det beror på

att vi försöker lösa konflikter genom förhandlingar mellan parterna. När det blir konflikt så handlar det ofta om att arbetsgivare inte tecknar kollektivavtal, dvs de anställda arbetar utan den trygghet och de ersättningsnivåer som vi förhandlat fram.

Om en arbetsgivare vägrar teckna kollektivavtal blir det strid. Anställda på andra företag genomför sympatiåtgärder, man kanske vägrar leverera varor till den arbetsplatsen eller demonstrerar utanför en affär. Utan sympatiåtgärder har facket ingen möjlighet att tvinga företaget att teckna avtal.

Den här möjligheten vill Svenskt Näringsliv ta bort.

LÅT DOMSTOLAR STOPPA FACKLIGA STRIDER

Arbetsgivarna vill införa något de kallar "proportionalitetsregel". Om facken tar strid för något ska en domstol avgöra om stridsåtgärderna är "rimliga". Det betyder att alla fackliga åtgärder först måste tillåtas av en

domstol, då ingen på förhand kan veta vad som är "rimligt".

Det här handlar självklart om att göra facket svagare.

FÖRBUD MOT STRIDÅTGÄRDER DÄR NÅGON ANNAN HAR ETT AVTAL

Tänk dig en arbetsplats där 100 anställda är med i en fackförening och två stycken i en annan. Idag tecknar facken kollektivavtal med arbetsgivaren var för sig. Man förhandlar löner och villkor med arbetsgivaren och samarbetar med varandra om vem som bör organisera vilka anställda.

Nu vill Svenskt Näringsliv att arbetsgivaren ska kunna välja vem han vill ha kollektivavtal med och då ska det andra facket förbjudas att strida för sina medlemmar. I praktiken handlar det om att ställa fack mot fack och låta den som kräver minst få ett avtal.

VAD SÄGER DÅ HÖGERALLIANSEN?

Arbetsgivarnas krav är långtgående. Facken ska försvagas och arbetsgivarna stärkas. Men

vad säger då de borgerliga partierna?

Samtliga har lagt förslag om att försämma anställningstryggheten. Folkpartiet och kristdemokraterna gör det genom att förlänga provanställningsperioden till ett år för en nyanställd. Centern vill att alla unga ska ha två års provanställning. Samtliga partier vill också ta bort det särskilda skydd som finns för anställda över 45 år. Dessutom vill man att arbetsgivarna ska få större rätt att visstidsanställa människor under flera år. Allt för att undvika fasta jobb och normal anställningstrygghet.

Partierna föreslår att rätten till fackliga åtgärder ska begränsas. Centern, folkpartiet och kristdemokraterna vill införa någon form av "proportionalitet". Sympatiåtgärder ska förbjudas, föreslår centern och kristdemokraterna.

Högeralliansen vill göra det lättare för företag att tvinga anställda att bli egna företagare, trots att de bara jobbar åt en arbetsgivare. Poängen är att de

anställda blir "underleverantörer", vilket gör att deras trygghet på jobbet blir en fråga de får ansvara för själv. Förslaget innebär i praktiken att anställningstryggheten minskar för stora grupper.

Mest märklig är moderaternas inställning till arbetsrätten och Svenskt Näringslivs krav.

Å ena sidan säger man sig gilla arbetsrätten och kollektivavtalen. Å andra sidan gör man det mycket dyrare att vara med i facket och betydligt lättare för företagen att visstidsanställa. Med övriga borgerliga partier vill man underlätta för företagen att slippa tillämpa den svenska kollektivavtalsmodellen.

Politiken går inte ihop. Eller det är kanske det den gör? Genom att med ord säga sig "älska kollektivavtal" försöker man dölja att den politik man sedan vill genomföra faktiskt handlar om att stärka arbetsgivarna på löntagarnas bekostnad. ■

FOTO: PETER KNUTSON

FOTO: ERIK BRATTHALL

Ka tryggheten

Centerns nya förslag mot löntagarna

Centern är idag det parti som mest aktivt går i Svenskt Näringslivs ledband. I ett särskilt valprogram föreslår man en serie åtgärder som alla handlar om att direkt försvaga facket och stärka arbetsgivarna.

TA BORT ARBETSDOMSTOLEN

I Sverige kan den part som bryter mot ett avtal dras inför arbetsdomstolen – en oberoende domstol på arbetsmarknaden. Centern vill istället att det ska hanteras av vanliga domstolar. Men en vanlig domstol kan bara döma utifrån våra lagar och det mesta inom arbetslivet är faktiskt överenskommit genom förhandlingar. Tar man bort arbetsdomstolen betyder det i praktiken

att avtalen inte behöver följas då ingen kan bli dömd om man bryter mot dem. Den svenska lagen reglerar ju till exempel inte vilken lön du ska ha.

TA BORT KOLLEKTIVAVTALEN

Om centerpartiet menar allvar med att ta bort arbetsdomstolen måste man alltså ersätta våra kollektivavtal med lagar som reglerar miniminivåer, försäkringar och annat på arbetsplatserna. Men vem tror att politiker bättre kan sätta löner och bestämma rättigheter än de som jobbar på arbetsplatserna? Styr man bara med lagen kommer det att bli minsta möjliga nivå som gäller, dvs vi kommer att få se en lönepress nedåt.

Nu vågar inte centern säga rakt ut att avtalen ska bort. Men det är en konsekvens av förslagen i övrigt.

LÖNEDUMPNING INOM LANDET

Centern vill att olika regioner ska kunna ha olika lönenivåer. Företag i områden med hög arbetslöshet ska kunna låta de arbetsökande jobba för lägre lön än i städer med mindre arbetslöshet.

Men själva poängen med kollektivavtal är att löntagare inte ska konkurrera om lönerna mot varandra. Om en region har problem kan staten ge stöd på olika sätt, liksom kommunerna, men det ska inte vara de anställda som tvingas göra det genom att sänka sina löner.

INDIVIDEN FÅR SKYLLA SIG SJÄLV

Centern vill ersätta dagens arbetsrätt med att införa "kompetenskonton" där löntagarna ska avstå lön för att spara och "utveckla sig" om man blir arbetslös. Med kompetenskonton förvandlar man ett gemensamt ansvar – samhällets ansvar för att utbilda och ge alla chansen till jobb – till en individuell fråga. Om du inte får jobb så är problemet ditt att lösa genom att ta av ditt "kompetenskonto".

Det mest cyniska i förslaget är att löntagarna som "motprestation" ska gå med på att små företag får avskeda utan att ta hänsyn till hur länge man jobbat och att "problemföretag" ska få särskild rätt att bara behålla "nyckelkompetens".

Det centern föreslår är helt enkelt att arbetsgivarna ska kunna få avskeda enklare utan fackliga protester.

MEN VAD FÅR LÖNTAGARNA?

Jo, om centern får "parterna" att sluta detta avtal så lovar man att sänka skatter för individen och företagen. Sänkta skatter gynnar ju framförallt de med goda inkomster.

Lägger man ihop centerns förslag får man alltså en brutal högerpolitik – gömd bakom ord om "samförstånd" och "nytt Salt-sjöbadsavtal".

Det är ett ganska fejt sätt att presentera en mörkblå arbetsgivarpolitik på.

■ Bättre tandvård

Det har blivit dyrt att laga tänder, särskilt om du är arbetslös eller ensamstående kvinna med barn. Det måste bli billigare!

Samma avgifter bör gälla för tandvård som för övrig hälso- och sjukvård. Ingen ska behöva betala mer än 900 kronor för

tandvård under en tolv månadersperiod. Socialdemokraternas förslag i valmanifestet är ett viktigt steg i rätt riktning.

DET HANDLAR OM JÄMSTÄLLDHET
Glöm inte att rösta den 17 september

FOTO: LARS FORSSTEDT/ETC BILD

Vill fixa jämställda löner

LOs medlemmar har fått mer pengar i plånboken under de senaste tio åren. Men alla har inte lika mycket att röra sig med.

– Kvinnor och utlandsfödda är sämst betalda. Det måste vi inom facket ändra på, säger LOs avtalskreterare Erland Olauson.

De så kallade reallönerna har stigit inom LOs branschområden under senare tid. Medlemmarna har fått mer att leva av. Enligt avtalskreteraren Erland Olauson som också är LOs förste vice ordförande beror detta på att facket lyckats pressa upp lönerna precis så mycket som varit möjligt utan att skapa inflation.

Stora orättvisor

Men Erland Olauson är inte nöjd. Även om lönerna höjts finns fortfarande stora löneskillnader. Han säger att LOs kollektivavtal hjälper till att komma till rätta med en del orättvisor, men inte alla.

– Kollektivavtalen reglerar

löneskillnaderna inom avtalsområdet, men inte mellan olika branscher, säger han. Det finns också löneskillnader mellan kvinno- och mansdominerade arbetsuppgifter inom en bransch. Exempelvis tjänar traversförare inom industrin, vilka oftast är kvinnor, sämre än de som arbetar på fabriksgolvet, vilka ofta är män.

– Men den största orättvisan finns mellan branscher. Det finns ju exempelvis ingen rimlig anledning till att en undersköterska ska tjäna flera tusenlappar mindre i månaden än en truckförare, säger han.

Utlandsfödda är en annan grupp som diskrimineras på arbetsmarknaden. Många har

svårt att överhuvudtaget ta sig in och få ett jobb.

– Vi har samma mönster här. De som väl får jobb tjänar inte sämre än sina kollegor, det tillåter inte avtalen, problemet är istället att många inte får en chans att ta sig in.

Utbildar i diskriminering

Så vad kan LO göra för att minska diskrimineringen på arbetsmarknaden och skapa mer jämställda löner? Enligt Erland Olauson finns stora möjligheter och arbetet är på gång.

Exempelvis utbildas fackliga representanter för att lättare se den diskriminering som finns. Dessa ska sedan kunna vara med vid anställningsintervjuer och kontrollera att ingen diskrimineras på grund av sitt ursprung eller kön. Dessutom vill LO att arbetsgivarna ska sätta upp tydliga kriterier för vilka kvalifikationer som krävs för att få ett specifikt jobb så att godtyckligheten och möjligheten att diskriminera minimeras.

Vad gäller kvinnolönerna

Erland Olauson, LOs avtalskreterare, vill höja kvinnolönerna.

hoppas Erland Olauson att nästa avtalsrörelse blir en vändpunkt.

– LO-förbunden måste skapa en jämställdhetspott, så att nästkommande lönelöft går främst till kvinnodominerade yrken. Ju större andelen kvinnor är inom en sektor desto större lönelöft ska den sektorn ha, säger han.

Enligt Olauson är jämställda löner inte bara en kvinnofråga. Rättvisa löner är grunden för det fackliga arbetet och om detta inte fungerar drabbas alla.

– Om du säljer dig billigare än mig är det först ett problem för dig, men i längden kommer

det bli ett problem för mig också. Då kommer du vara beredd att göra även mitt jobb för en lägre lön och på sikt dumpar detta alla löner. Detta handlar om fackföreningsrörelsens grundidé, men under lång tid har vi varit blinda för detta på grund av könsmaktsordningen.

Erland Olauson säger att det är fackförbundens uppgift att skapa jämställda löner. Politikerna kan inte göra det, säger han, men tillägger att facket behöver hjälp från politiskt håll. Han hoppas på en socialdemokratisk regering efter valet, tror att högeralliansens politik vore förödande för arbetet mot diskrimineringen på arbetsmarknaden.

– Vi behöver en regering som stärker rätten till heltid, som arbetar för en jämställd föräldraförsäkring och som stärker viss-tidsanställningarna. Om vi får en borgerlig regering kommer vår position att försvagas inför nästa avtalsrörelse. Då kommer lönerna att bli både lägre och minde jämställda, säger han. ■

■ Försvara kollektivavtalen

Arbetsgivare och borgerliga politiker tycker att kollektivavtalen har spelat ut sin roll, men LO-förbundens medlemmar vill ha detta system kvar. Varför? Det fungerar! Löner och jobb skyddas. Arbetsgivare kan

inte spela ut anställda mot varandra. Kollektivavtal betyder starka löntagare. Du slipper stå ensam när det blir dags att förhandla.

Borgarna tycker att företag ska få anställa till utländska löner i Sverige.

LO är av motsatt åsikt.

Svenska kollektivavtal ska gälla!

Fredrik tänker själv!!!

Du Anders, jag har tänkt på det här med vår nya profil.

Asså, det här med att vi är "Det nya Arbetarpartiet". Jag menar, det låter ju fint och så, men... Ja, du vet. ALLA är ju inte arbetare. Inte alla jag känner i alla fall.

EN SEN EFTERMIDDAG. FREDRIK SITTER HOS SIN CHEFSEKONOM ANDERS BORG OCH FLUNDERAR...

Skulle vi inte istället kunna vara som ett slags arbetsparti. Låta folk jobba liksom... TA JOBB.

Fast det är klart. Arbetstagarparti blir vi ju då och det är ju inte så bra kanske.

Jag menar, det är ju sämre att taga än att giva. Att ge jobb är ju fint. Därför fick jag en idé, förstår du...

Kan vi inte helt enkelt kalla oss "Det nya Arbetsgivarpartiet"? Låter inte det bra, Anders?

... Öh, Fredrik, Fredrik... Vi måste nog ta en liten pratstund igen.

FOTO: PETER KNUTSON

Mer resurser till äldreomsorgen

Ett värdigt liv när vi blir gamla förutsätter att det satsas på äldreomsorgen. För att behålla den nuvarande personalen och locka fler måste dessa arbeten bli mer attraktiva. Höjda löner, bättre arbets-

miljöer, möjlighet till utveckling – vi ska visa dem som arbetar med våra gamla hur viktigt deras arbete är. Socialdemokraternas olika förslag för att förbättra äldreomsorgen tar oss en bit närmare

slutmålet: Sverige ska ha världens bästa äldreomsorg! Det finns ingen anledning att ha ett lägre mål.

Tryggare ålderdom – mer pengar till äldreomsorgen.

Val, visste du att...

Moderaterna vill vinna med schlager

”Vi tror vi hoppas på framtiden. Låt oss göra det igen. Vi kan visa vägen till framtiden. Kom vi gör det tillsammans.”

Gillar du refrängen? Moderaterna har tagit fram en kampanjlåt – ”Tillsammans”, heter den – för valrörelsen. En käck schlager. Med både de obligatoriska tonartshöjningarna och vi-är-det-nya-arbetspartiet-mysborgerlighet.

– Ibland kan man komma långt på en feeling, hoppas

FOTO: GUNNAR SEJUBOLD

Frida Hamrin har sjungit in moderaternas kampanjlåt ”Tillsammans”.

sångerskan Frida Hamrin.

Men till sist är det ändå politiken som räknas. Inte en falsk feeling.

Vi hoppas, för att låna lite ur refrängen, också på framtiden.

Därför röstar LOs medlemmar den 17 september, och INTE på moderaterna – med eller utan egen schlager.

Kom vi gör det tillsammans.

”Fredrik Reinfeldt kan liknas vid en propeller som vispar runt med någon slags utspelspolitik. Axeln till propellern är dock genuin löntagarfientlig högerpolitik.”

Hans Karlsson, arbetslivsminister och tidigare LOs avtalssekreterare, tror inte att moderatledaren är helt uppriktig då han flirtar med fackförbunden.

”Svenskarna är mentalt handikappade och indoktrinerade att tro att politiker kan skapa och garantera välfärd.”

Fredrik Reinfeldt i sin bok Det sovande folket, 1993.

Dålig lön bättre än ingen lön alls?

Så resonerar grundarna av [Jobbjakt.se](#), som låter arbetssökande bjuda under varandra. Den som kan tänka sig att arbeta för lägst lön vinner. Idén är lånad från den tyska sajten [Job-dumping.de](#), som åtminstone har ett ärligt namn – det handlar om jobb i utbyte mot dumpad lön.

De som driver [Jobbjakt.se](#) ser inget problem med att arbetsgivare som annonserar på sajten utnyttjar desperata människor.

– Privatpersoner som ska bygga en villa idag anlitar ofta utländsk arbetskraft. Varför inte anlita svensk arbetskraft för samma kostnad, eller bara lite dyrare? tycker en av personerna bakom sajten.

LO är naturligtvis motståndare till att arbetslösa ska konkurrera med sämre anställningsvillkor. [Jobbjakt.se](#) har nu tagit åt sig av den fackliga kritiken och infört en lägstalön, samt bytt ut sin paroll ”lägst lön vinner” mot ”högst lön vinner”.

Fablernas värld

”Vi måste sluta vara matade fågelungar och bli ivriga bävvar.”

Ursäkta, men vad är det egentligen hon menar, centerledaren Maud Olofsson? Ingenting nytt, för bortsett från den fantasifulla djurmetaforiken handlar det om borgerlighetens käraste samhällsdiagnos.

Vi svenskar har helt enkelt blivit för bekväma och ropar på staten så fort förslitningsskador och arbetslöshet drar in. Det ska vi sluta med, det där att bara sitta med öppen mun och vänta.

”Nånannanismen”, har centerledaren döpt beteendet till.

Nu ska vi bli ivriga bävvar.

Olofsson vill för övrigt degradera alla under 26 år till andra klassens medborgare genom att införa ett särskilt ungdomsavtal, som skulle ge arbetsgivare rätt att avskeda unga med omedelbar verkan under två år. Företagen slipper las och därmed blir de villiga att anställa.

”Alla blir vinnare, skrev Olofsson på DN debatt i våras.

Hon tänker så här: Företagen minskar sin risk samtidigt som unga får ”framtidstro”, erfarenhet och goda möjligheter att

Maud Olofsson vill att vi ska bli bävvar.

kvala in i trygghetssystemet, till exempel a-kassan.

Jo, ungdomsarbetslösheten är ett allvarligt samhällsproblem. Men att svaret skulle vara att beröva unga den anställningstrygghet som ges till andra grupper på arbetsmarknaden? Knappast. Diskriminering är bara kränkande.

Olofsson tycker att arbetslösa

– unga som gamla – ska bävra till sig. Men vänta nu... När bävern ivrigt fäller träd bekymrar den sig ju inte om att dammarna ofta orsakar översvämning. Den ser om sitt eget hus.

Sköt dig själv och skit i andra. Inte mitt problem. ”Nånannanismen”, fast på riktigt.

Vill vi ha ett sådant samhälle?

Det är synd om företagarna

Ja, det brukar ju heta så när Svenskt Näringsliv varnar för företagsflykt. Inte

ett enda företag kommer att bli kvar. Alla flyttar till låglöneländer där politikerna inser vikten av att hålla skatterna låga och fackförbunden kort. Sverige är ett uselt land vad gäller möjligheterna att driva företag, särskilt då riktigt stora

vinstmaskiner.

Visst, det kan vara riktigt tufft för småföretagare, men kanske missade Svenskt Näringsliv att läsa sin favorittidning Dagens Industri i höstas då artikeln ”Guldregn över ägarfamiljer” berättade om... ja, guldregn över de tunga ägarfamiljerna. Fyra av Sveriges rikaste familjer – bland andra Ax:son Johnson och Douglas – hade under kort tid tagit ut sammanlagt 593 miljoner i form av aktieutdelningar från sina bolag.

ILLUSTRATION: ULF LUNDKVIST

Om en genomsnittlig industriarbetarårslön är runt 250 000 kronor, hur mycket tjänar då en vd? LO granskade 50 stycken i våra största börsbolag. Genomsnittlig inkomst: Åtta miljoner kronor. Nästan 32 gånger mer än en vanlig löntagare.

Har du råd med en borgerlig regering?

*Sveriges framtid avgörs den
17 september – valet är ditt!*

www.lo.se

